

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Dato: 27. januar 2022

Samtlige ministerier mv.

Indberetning fra rigsombudsmanden i Grønland

Forfatningskommission: I et interview i avisen AG 26. januar 2022 giver forfatningskommissionens formand, Kuupik Kleist, status for arbejdet. Kommissionen skal efter planen aflevere udkast til en grønlandsk forfatning med udgangen af 2022. Som omtalt i indberetning af 4. januar 2022 har kommissionen imidlertid siden sin nedsættelse været præget af udskiftninger i såvel kommission som sekretariat og der er sket ændringer i kommissoriet, hvorfor Kleist i interviewet antyder, at det kan blive vanskeligt at overholde tidsfristen.

I forbindelse med nedsættelsen af forfatningskommissionen i 2017 blev der lagt afgørende vægt på den folkelige inddragelse i processen, og det var bl.a. planen, at der skulle gennemføres borgermøder og oplysningsarbejde i hele landet. Denne intention har ikke kunnet realiseres, dels pga. den indledende uklarhed om kommissionens virke, dels pga. coronapandemien. Kleist oplyser i interviewet, at befolkningsinddragelsen nu er skrevet ud af kommissoriet, således at kommissionens arbejde er indsnævret til alene at udarbejde lovudkast og betænkning. Det vil herefter, jf. kommissoriet, være Naalakkersuisuts opgave at sikre inddragelse af befolkningen: *"Når forfatningsudkastet er udarbejdet, skal Grønlands Selvstyre søge at nå ud til alle byer og bygder med udkastet. Selvstyret skal sørge for at møde befolkningen, præsentere udkastet og få umiddelbare reaktioner på faktuelle, principielle og værdimæssige overvejelser, som kommissionen aktuelt har beskæftiget sig med."*

På spørgsmålet om, hvordan han stiller sig til den kritik af forfatningsarbejdet, der har været rejst i medierne, svarer Kleist, at han finder, at *"der er et element af noget postkolonialistisk over den debat"*, som oftest er fokuseret på Grønlands afhængighed af bloktilskuddet. Han finder, at det er muligt og relevant at udarbejde et udkast til en forfatning, der kan træde i kraft ved en fremtidig selvstændighed. Kleist slår i interviewet fast, at kommissionen alene har fokus på det tekniske arbejde: *"Jeg plejer at lægge vægt på, at vi ingen meninger har om vejen til selvstændighed, og om hvornår landet skal være selvstændigt. Vi skal koncentrere os om udkastet uden at have en holdning til de spørgsmål."*

Efter planen skal udkastet forelægges for Inatsisartut på forårssamlingen 2023, og Inatsisartut skal herefter tage stilling til den videre proces.

Coronasituationen: Der er fortsat stor smittespredning overalt i Grønland. Den omfattende smittespredning har medført et stort pres på sundhedsvæsenet og testfaciliteter. Der er ikke længere kapacitet til omfattende pcr-testning, men befolkningen opfordres til at anvende antigen-tests. Næste fase i strategien er derfor iværksat. Hvor fase 1 handlede om inddæmning, og fase 2 blev iværksat ved vedvarende og sporadisk smittespredning, er man nu nået til fase 3: udbredt og vedvarende smittespredning med stigende pres på sundhedsvæsenet. Opgaven nu er at sikre, at samfundsvigtige funktioner kan opretholdes, herunder at alvorligt syge kan komme på sygehus, samtidig med at

sundhedsvæsenets øvrige funktioner kan opretholdes. Det udgør en særlig udfordring, at det er vanskeligt at rekruttere sundhedspersonale fra Danmark.

På et pressemøde 25. januar 2022 oplyste fg. naalakkersuisoq for sundhed Pele Broberg og landslæge Henrik L. Hansen, at isolationsregler ikke vil blive lempet, som de er blevet det i Danmark, idet situationen, herunder ift. indlæggelser, er alvorligere end i Danmark. Derfor opretholdes krav om isolation i 7 dage efter positiv antigen test eller 48 timer efter symptomer på covid-19.

I lyset af den aktuelle situation er der i hele landet indført krav om brug af mundbind eller visir samt krav om coronapas for personer over 15 år for adgang til lokaler, hvortil offentligheden har adgang (dagligvarebutikker undtaget). Endvidere krav om mundbind eller visir i offentlige transportmidler. Forbud mod udskænkning af alkoholholdige drikke i tidsrummet 22:00-05:00 forlænges til 1. februar 2022, idet flere kommuner dog har indført midlertidigt forbud mod salg og udskænkning af alkohol. Krav om negativ pcr-test ved indrejse til Grønland bortfalder.

Pga. den udbredte smitte begrænses adgangen til pcr-test til særligt sårbare. I praksis betyder dette, at uvaccinerede borgere udelukkes fra adgang til f.eks. restauranter, idet der ikke længere er mulighed for at tage en test mhp. fremvisning i stedet for coronapas. 73 pct. af befolkningen har taget imod 1. stik, mens 68 pct. er fuldt vaccinerede. Der foreligger ikke oplysninger om, hvor mange der har modtaget booster.

Naalakkersuisut har medio januar lanceret en ny hjælpepakke rettet mod virksomheder i restaurationsbranchen og servicebranchen samt sportshaller og forsamlingslokaler, som i efteråret 2021 blev ramt af forsamlingsrestriktioner eller nedlukninger. Pakken indeholder støtte og kriselån til ansøgningsberettigede virksomheder.

Grønlændere i Danmark: Et indslag på DR P1 11. januar 2022 med en dansk bosat grønlandsk kvinde, som har oplevet sig presset af sin danske kommune til at få foretaget en abort, har skabt fornyet opmærksomhed om vilkår for socialt udsatte grønlandere i Danmark, herunder særligt børnefamilier. I en artikel i AG (af 26. januar 2022) under overskriften ”Vi forskelsbehandles” belyses, at børn af grønlandske forældre i Danmark anbringes uden for hjemmet syv gange hyppigere end børn af danske forældre.

I artiklen interviewes repræsentanter for foreningen Mentor Immanuel, der yder støtte til grønlandske familier i kontakten med de danske myndigheder. Det er opfattelsen i foreningen, at grønlandere i Danmark generelt mødes med fordomme og stereotype forestillinger om, at tilværelsen for dem og deres børn er præget af vold, misbrug og omsorgssvigt, og at dette afspejles i rapporter og indstillinger, uden at der er foretaget reelle undersøgelser af forholdene. Endvidere kritiseres, at forældrekompetenceundersøgelser mv. ikke er kulturelt tilpassede, men ser helt bort fra sproglige og kulturelle forskelle. Foreningen peger videre på, at grønlandske forældre, hvis børn er anbragt uden for hjemmet, oplever sig stavnsbundet i Danmark, fordi de får oplyst, at de ikke har mulighed for at få børnene med til fortsat anbringelse i Grønland. Formand for Mentor Immanuel, Karen Banke, sammenligner forholdene for de anbragte børn med forholdene for de 22 børn, som i 1951 blev sendt til Danmark: ”Når grønlandske børn tages fra deres familier, så tages der ikke hensyn til sproget eller kulturen. Jo længere tid der går, mens et barn er væk fra sin familie, bliver tilknytningsforholdet til sproget og forholdet til forældrene udtynnet. Man splitter familierne, man ødelægger dem. Det er en profeti, som opfylder sig selv. Det er ”Eksperimentet” om igen”.

Mikaela Engell